

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 3. De infallibilitate, & Immutabilitate scientiæ Visionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

neg. conseq. Ratio est, quia licet causæ secundæ pendeant ab omnipotentia in operando, non pendent nisi ab omnipotentia volente concurrere ita liberè, ut possit dari causa ex se potens producere, quin omnipotentia concurrere velit, ut patet in igne Babylonico, qui non comburebat ex defectu applicationis omnipotentia. Qua de causa omnipotentia dicitur virtus moraliter operativa ad extra, à qua pendent contingentia creaturarum: adeoque nunquam datur exclusio omnis impedimenti, si deur carencia omnis decreti.

444. Ad confirm. Retorqueo argumentum: immentitas est necessitas coexistendi omni loco non solum præcisim ab omni volitione divina, sed etiam præcisim ab omni exclusione nolitionis, ita ut non possit Deus nolle, quòd, si deur locus, immentitas coexistat loco; ergo etiam omnipotentia erit necessitas concurrenti cum causa secunda præcisim ab exclusione nolitionis concurrenti. Respondeo deinde neg. conf. Ratio est, quia immentitas quæ talis non est executiva ejus, quòd divina voluntas liberè vult, sed est essentialis exigentia ubique existendi, quæ nullum divinæ voluntatis actum ad hoc munus requirit, sicut nullo potest impediri, ut existat ubique: at vero omnipotentia quæ talis, ut ex Scriptura, Patribus, & ratione constat à n. 449. est potentia executiva ejus, quòd Deus liberè vult: adeoque sicut potest impediri per nolitionem ad opus, ita requirit volitionem, ut operetur.

445. Objic. 4. Contra quartam conclusionem, implicat res transire à statu possibilitatis ad statum futurationis infallibiliter, nisi per decretum efficacem cum ea veritate connexum: sed futura sive absoluta sive conditionata transeunt à statu possibilitatis ad statum futurationis infallibiliter; ergo futurius infallibilis stat in decreto efficaci. Confirm. Res indifferens ad existendum eger aliquo determinativo distincto, quo determinetur ad existendum: sed res, quæ dicitur futura, est indifferens ad existendum; ergo &c. Resp. dist. maj. Res transire liberè & per alienationem neg. necessariò, & per statum omitto maj. & dist. min. Transeunt sumptò ly transeunt per alienationem conc. per statum neg. min. & conf. ut constat ex n. 313. Ad confirm. dist. maj. Res indifferens modo, quo est indifferens conc. modo, quo est determinata, neg. maj. & dist. min. est indifferens in causa, & antecedenter conc. in se ipsa, & consequenter neg. min. & conf. Ratio est, quia nulla res prout est, est indifferens, ut non sit: adeoque ex suppositione, quòd sit à causa, prout est, necessariò est. ceterum cum ea suppositio, quòd sit, non se habeat ex parte causæ ad utrumque indifferens, sed ex parte effectus procedentis à causa, ea ratione est suppositio consequens causam.

446. Objic. 5. Contra quintam conclusionem. Rem esse futuram sub conditione est aliquid reale, cū verè à Deo cognoscatur: atqui nihil reale assignari potest, in quo consistat, nisi in actuali de-

creto Dei subjective absoluto, & objective conditionato; ergo in illo consistit. Prob. min. Futuratio conditionata non consistit, sicut consistit absoluta, in actuali existentia seu duratione rei pro suo tempore; Plura quippe sunt conditionate futura, quorum existentia pro nullo tempore verificabitur: sed præter existentiam ipsius rei, nihil restat in quo consistat, nisi in actuali decreto Dei; ergo &c. Resp. dist. maj. aliquid reale per statum neg. per alienationem conc. maj. & dist. mi. neg. conf. Ad probat. dist. maj. non consistit in actuali existentia, quæ erit, omitto, quæ foret neg. maj. & dist. min. neg. conf. Ratio est, quia existentia, quæ foret, si poneretur conditio, est existentia realis; cum sit existentia ipsius rei realis, quæ existeret. Cū autem illud reale non sit modò actu, sed foret, non est reale per statum, sed per alienationem. Reliqua, quæ ab auctoritate vel ratione objici possunt ex D. Th. constant ex tota disputatione præcedenti; ubi D. Thomam pro nobis stare satis ostensum est. vide à n. 540.

SECTIO III.

De Infallibilitate, & Immutabilitate Scientiæ visionis.

A Ssero 1. Fide certum est, Deum certissimè, & perfectissimè cognoscere ab æterno futura contingentia absoluta. Prob. 1. Deus cognoscit veritates contingentes in se ipsis, quæ erunt, vel non erunt; licet enim contingens sit, quòd res existat, vel non existat: at prout exitura est, necesse est, ut consequenter existat, ut habet D. Thomas distinct. 39. art. 1. dicens: Ad 3. dicendum, quòd illud, quòd est, necesse est esse, dum est: absolute tamen loquendo non necesse est esse: ita & Deo scire necesse est scire, dum scit: non tamen necesse est eum scire, nisi necessitate immobilitatis, quæ voluntatis libertatem non excludit: & hæc libertas significatur, cū dicitur, quòd Deus potest hoc non scire, vel non velle, sed quidquid scibile est, certissimè, & perfectissimè à Deo scitur; ergo futura contingentia in se ipsis certissimè, & perfectissimè à Deo sciuntur.

Prob. 2. ex Eccl. 39. *Opera omnis carnis coram illo, & non est quidquam absconditum ab oculis ejus. à seculo usque in seculum respicit, & nihil est mirabile in conspectu ejus. Cujus ratio ex perfectione divini intellectus, sive intuitus divini ibidem redditur cap. 23. Oculi Domini multò plus lucidiores sunt super solem, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominū corda intuentes in absconditis partibus. Tum etiam Pl. 138. Intellexisti cogitationes meas de longe, semitam meam, & funiculum meum investigasti, & omnes vias meas prævidisti; quia non est sermo in lingua mea. Ecce Domine tu cognovisti omnia novissima, & antiqua. Quem in sensum Hieron. Ambrosius, & August. aliique Patres interpretantur illud ad Rom. 4. *vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea, quæ sunt*, nempe cognoscit*

cognoscit, quæ nondum sunt, non secus ac ea, quæ jam sunt. Eodem etiam pertinent revelationes omnes & Prophetiæ, quæ in sacris litteris habentur frequentes circa futura contingentia. Unde Tertull. lib. 2. contra Marcum c. 5. accuratè dixit: *Præscientia namque Dei tot habet testes, quot fecit Prophetas.* videatur Montoya *disp. 22. de scientia Dei sect. 1.* & Petavius *tom. 1. dogmatica Theologica lib. 4. c. 6.* plura alia testimonia afferentes; ergo &c.

469. Veritas ista tam manifesta, & conformis naturæ lumini visa est Aug. ut ipso teste, non nisi ab infano negari possit. Dum enim contra errorem Ciceronis, qui, ut faceret homines liberos, faciebat sacrilegos, negando hanc Dei præscientiam, arguit Augustinus lib. 5. de civit. cap. 4. in hunc modum: Nam & confiteri esse Deum, & negare præscientiâ futurorum, aperitissima insania est. Ratio autem Augustini est clara; quia sublata ista scientia eo ipso auferetur Deo providentia compensativa bonorum, & malorum operum, distributio præmiorum, & suppliciorum, potestas prædicendi certè futura contingentia, & disponendi de præsentibus res omnes, & singulas, prout congruit respectu eorum, quæ exitura sunt tempore sequenti. Insuper negatur Deo notitia circa actus liberos singulorum hominum, æqualis illi notitiæ, quam homines de suis actibus habent, cum ipsi eos actus in se ipsis cognoscant, secus autem Deus: ergo, ne ita sentiat de Deo, concedenda illi est præscientia futurorum.

470. Affero 2. Futura absoluta libera præsciuntur à Deo in se ipsis, ita S. Thomas, quem omnes nostri Doctores sequuntur: tum etiam Scotus & alij citati n. 331. Prob. 1. ex D. Th. id sæpe & expresse docente præcipue à n. 340. & 382. ubi ait non posse cognosci in proximis eorum causis, sed in se ipsis; ergo &c. Confirm. 1. Nullum est prædicatum, nec causa, aut mediū per se præsuppositum ad actum liberum, in quo infallibiliter possit cognosci actus liber, aliter esset connexum cum ipso futuro libero, & inimpedibile à libertate, adeoque non constituens, sed evertens libertatem, ut constat à n. 457. ergo &c. Confirm. 2. Ut Deus futura absoluta cognoscat, sufficit, quòd derur determinativum ex parte Dei, hoc est subjectivum: & insuper determinativum ex parte objecti, sive objectivum: atqui ex parte Dei virtus divina simpliciter infinita in linea intelligendi est determinativum subjectivum ad cognoscendum omnia ex suppositione quòd sint cognoscibilia. Determinativum autem objectivum est veritas objecti, quod pro sua temporis differentia erit: Implicat enim, quòd, si objectum in tempore sit, non cognoscatur ab æterno à Deo, ut tali tempore exiturum; ergo &c.

471. Prob. 2. Ratione Ex. Doctoris: Deus nunc, quando actus liber meæ voluntatis est præsens, cognoscit illū in se ipso præsciendendo ab omni alio medio; ergo etiam ab æterno cognovit

hunc meum actum in se ipso. Ant. patet, quia nunc, quando actus meus existit, jam habet in se veritatem determinatam, ratione cujus est cognoscibilis in se ipso, & distinguitur à purè possibili & futuro. Conseq. verò prob. Omnis cognitio, quæ in tempore est in Deo, fuit in Deo ab æterno: sed nunc in tempore est in Deo cognitio cognoscens meum actum in se ipso; ergo ab æterno fuit in Deo hæc cognitio cognoscens meum actum in se ipso. Ab æterno cognoscit Deus meum actum non existisse usque ad hoc instans, nec potuit cognoscere, quòd in hoc instanti non existeret, cum in hoc instanti existat, & divina cognitio nō possit esse falsa; ergo ab æterno cognoscit quòd in hoc instanti erat verè cognoscibilis, adeoque actus meus liber terminavit ab æterno cognitionem divinam affirmantem illum in se ipso exiturum in hoc instanti. Responsiones communes adversariorum præoccupatæ sunt n. 343. & 457.

Affero 3. Divina scientia futurorum contingentium in se ipsis est infallibilis, & immutabilis. Prob. 1. ex dictis à n. 283. ibi enim scriptura docet scientiam divinam evidentissimam, & certissimam esse: atqui si non esset infallibilis, & immutabilis, neque esset certissima, neque evidentissima, cum non haberet metaphysicam connexionem cum objecto, ut ab ipsa affirmatur; ergo &c. Confirm. 1. Si scientia Dei non esset infallibilis, Deus posset ignorare, & falli: si non esset immutabilis, Deus transire posset de sciente in non scientem: sed istæ imperfectiones naturæ lumine divinæ scientiæ repugnant; ergo &c. Confirm. 2. Licet objectum transire posset de non actuali in actuale, vel de non præterito in præteritum; adeoque in hoc sensu mutari: at divina scientia non potest affirmare illud objectum præsens, nisi pro tempore, pro quo est præsens: sicuti neque potest affirmare illud futurum, aut præteritum nisi pro tempore, pro quo tale est, sed exinde quamvis mutetur objectum, divina scientia nunquam mutatur, ergo &c.

Probat. 2. Si esset divina scientia fallibilis, & mutabilis, vel procederet ex parte intellectus divini cognoscens objectum, vel ex parte objecti cogniti: sed nullo modo potest esse fallibilis, & mutabilis; ergo &c. Probat. min. intellectus divinus si ex parte sui posset decipi, non esset divinus, cum non haberet omnem perfectionem possibilem in linea cognoscendi; deceptio enim & omnimoda perfectio cognoscitiva sunt termini implicatorij. Mutatio autem objecti non mutat scientiâ eam variationem affirmantem, imò conformatur cum scientia; ergo ex nullo capite potest divina scientia pati fallibilitatem, aut mutationem; adeoque ex essentia sua est infallibilis, & immutabilis. Unde determinatio subjectiva divini intellectus ad hæc futura, cum non sit absoluta, ut actu cognoscat, sed ex suppositione, quòd res sint futuræ, ea de causa, si res futura est respectivè ad

ad hoc tempus, & non ad illud, nequit divina scientia affirmare rem futuram respectivè ad aliud tempus, sed ad istud; ac proinde infallibiliter, & immutabiliter attingit sua objecta, & futura libera. Ex dictis.

474. Fit 1. Quando Anselmus *cap. 1. de Concord. Præscientia, & Libertatis* S. Thomas, aliique Patres ajunt ad præteritum nullam dari potentiam, bene verò ad præsens, & futurum, id esse intelligendum non quidem de potentia impedibilitatis, sed de potentia immutabilitatis. Ratio est, quia si loquamur de impedibilitate, sicut præsens, & futurum antecedenter natura, possunt impediri à suis causis, ita & præteritum. Rursus sicut ex suppositione, quòd præteritum sit præteritum, non potest impediri, ita etiam & præsens, & futurum. Nihilominus præsens, & futurum differunt à præterito in potentia mutabilitatis; nam ex suppositione, quòd res sit præterita, nulla est potentia, quæ possit facere saltem juxta communem operandi modum, rem desinere esse præteritam: etenim quod semel est præteritum, fieri nõ potest, ut non sit præteritum: at quamvis res sit præsens, fieri potest juxta communem operandi modum, ut desinat esse præsens, transeundo in præteritum: Tum etiam ex suppositione, quòd sit futura, potest transire in non futuram, transeundo in præsentem, aut præteritam.

475. Fit 2. Cognitionem futurorum in se ipsis esse propriam divini intellectus: Ratio est, quia cognoscere rem in se ipsa, antequam sit, non potest competere nisi intellectui infinito, & infinite perspicaci; Iste quippe est modus cognoscendi per cognitionem, ad quam non datur aliud determinativum extra intellectum, nisi veritas ipsius objecti: sed veritas objecti, quæ de facto nihil est, sed solum erit, non potest determinare intellectum alium, nisi intellectum, qui sit determinatus ad cognoscendum omne verum ex suppositione, quòd verum sit. Quod solum competit intellectui infinito; ergo &c. Minor, & consequentia tenent. Major autem patet; quia si aliud determinativum daretur, vel esset objective, vel physicum? Si objective, jam non cognosceretur res futura in se ipsa: si physicum; vel esset illi necessarium, vel contingens? necessarium esse non potest; nam cognitio futuri esset simpliciter necessaria, cum à nulla contingente conditione penderet. Contingens esse non potest; quia ad hoc determinativum querendum esset aliud determinativum; & sic abiremus in infinitum. Qua de causa attendendo ad cognitionem harum rerum in se ipsis, dixit Augustinus n. 345. Deum non cognoscere ut hominem, neque ut Angelum.

476. Fit 3. Adversarios negantes intellectui divino cognitionem futurorum in se ipsis, denegare ex uno capite Deo magnam perfectionem, & ex alio aperto Marte pugnare contra S. Thomam. Hoc ultimum patet ex tot locis, in

R. P. Gormanæ Theolog. Tom. I.

quibus Angel. Doctor suam aperit mentem, ut constat à n. 340. & ex tota disp. 7. Insuper egere determinativo objective de præsentem existente ad cognoscendum futurum, non est tanta perfectio intellectus, quam non egere tali determinativo; nam modus cognoscendi futura in decretis, vel alio determinante ab æterno existente, etiam competere Angelis, & hominibus, si ab æterno existissent, & agnosceret ea præsentia decreta. Unde, quando S. Thomas ait, DEUM cognoscere futura in se ipsis, & in suis causis, satis explicat eam cognitionem divinam assertivam, & infallibilem esse, prout attingit futura in se ipsis: prout verò attingit ea in suis causis, non esse enunciativam, sed apprehensivam, vel quasi suspensivam, cum affirmari non possit in suis causis, nisi conjecturaliter, & fallibiliter, ut expressè habet num. 340. Quæ affirmatio conjecturalis, cum subesse possit falsitati, rejicienda est à divino intellectu.

477. Fit 4. Scientiam futurorum contingentium in se ipsis, quæ nobis libera sunt, esse posteriorem natura consensu nostro libero, non ea sola posterioritate, quæ stat in lata dependentia ab independenti, seu connexionione ab inconnexo, sed posterioritate naturæ, quæ simul est quasi Posterioritas à quo; subsequitur enim scientia futurum tanquam prærequisitum ad ipsam, seu conditionem, non quidem physicam, sed objective constituentem actum primum proximum intellectus divini ad habendam scientiam: Futurum verò non dependet à tali scientia tanquam à causa, neque prærequisito constituyente actum primum proximum: atque adeo scientia subsequitur futurum tanquam quid se habens ex parte principii saltem denominativè. Nam quidquid constituit actum primum proximum, denominatur principium: at verò futurum non ita dependet à scientia; ideòq; S. Justinus mart. in lib. *Quest. quest. 58.* Hæc præclarissima habet verba: *Et non est præscientia causa ejus, quod futurum est, sed id, quod futurum est, causa præscientia; siquidem non præscientiam consequitur futurum, sed futurum consequitur præscientia: sed haud quaquam præscius causa est futuri. Quo circa non Christus causa est proditiōis Judæ &c. verum Proditio est causa Domini præscientia: atque de Diabolo, & primo homine eadem est ratio.* Hæc Just.

478. Fit 5. Existentiam futuri liberi in tempore esse conditionem, vel prærequisitum constituens actum primum proximum ad scientiam ipsius futuri nobis liberi. Ratio est, quia illud est prærequisitum constituens actum primum proximum potentia, sine quo ex uno capite non datur actus primus proximus, & ex altero nequit aquiri per exercitium suum à potentia; sed sine veritate futuri nequit intellectus divinus habere cognitionem, neque per suum actum potest acquirere existentiam futuri: eo autemposito potest;

ergo veritas ipsa futuri absoluti, sive ejus existentia pro suo tempore expedit intellectum divinum ad cognitionem, ut innuimus n. 267. Rursus actus primus proximus ad cognitionem existentiae futuri pro instanti a nequit dari sine existentia futuri pro instanti a; ergo vel debet constitui, vel debet essentialiter connecti cum existentia futuri pro instanti a: sed nihil datur connexum cum existentia futuri pro instanti a, quod possit constituere intellectum divinum in actu primo proximo, cum praeter existentiam futuri nihil detur ultra entitatem intellectus divini, quae nulla ratione; connectitur cum existentia futuri pro instanti a; ergo debet constitui in actu primo proximo per existentiam futuri pro instanti a.

SECTIO IV.

Solvuntur Opposita,

Et

*Conciliatur humana Libertas cum
Præscientia.*

479. **C**ontra divinam præscientiam futurorum contingentium nobis liberorum pugnarunt plures Ethnici, & Hæretici, consentes eam cum libertate nostra non posse conciliari. E converso alii cum Cicerone negarunt præscientiam, ut concederent libertatem, quos latè impugnat Suarez *Proleg. 1. de Gratia c. 2. & disp. 1. de Voluntario sect. 2.* ubi quatuor distinguit errores circa modum, quo necessitari possit voluntas. Tum etiam Bellarminus *de Gratia, & Lib. arbit. cap. 1. & 4.* pluresque alii. Cæterum, ut appareat, quàm stulte Gentiles, & Hæretici in hos errores prolapsi sint, operæ pretium erit in hac sectione eorum argumenta dissolvere. Pro majori autem claritate supponendum est, triplicem esse libertatem, nempe à servitute, à coactione, & à necessitate. Libertas à servitute est libertas gratiæ, ratione cujus extrahimur à servitute peccati: etenim, ut ait Christus Joan. 4. omnis, qui facit peccatum, servus est peccati, unde, qui justificatur ratione gratiæ sanctificantis, extrahitur ab hac servitute, & reducitur ad libertatem Filiorum Dei, quam libertatem amisimus per peccatum; & de ea intelligendi sunt SS. PP. dum dicunt, peccando amisimam esse libertatem. Libertas à coactione est spontaneitas, & voluntarietas, quæ cum absoluta necessitate componitur. Sic Pater æternus amat Filium spontaneè, & non coactè, licet non sit indifferens ad illum amandum, vel non amandum: adeoque ille amor dicitur liber à coactione, secus autem à necessitate. Libertas à necessitate est libertas indifferentiæ, qua potentia libera est proximè potens ad eliciendum actum, vel illum omitendum, ad merendum, vel demerendum, qua gaudemus nos etiam post peccatum. His positis

480. **Objic. 1.** contra primam Conclusionem ex

Hæreticis. Plura loca Scripturæ, & SS. PP. quæ videri possunt apud Bellarm. loc. cit. sunt, in quibus Libertas soli Deo tribuitur, non nobis; ergo cum divina præscientia non manet in nobis libertas indifferentiæ. Resp. neg. conseq. Quia plura ex his testimoniis intelligenda sunt respectu aliquarum actionum exterinarum, quæ nobis neque ad laudem, neque ad vituperium sunt imputabiles, eo quòd ad eas nullam libertatem indifferentiæ habeamus, ut bene explicat Arriaga. Alia verò testimonia intelligenda sunt de libertate suprema, qua Deus nos liberè produxit, & liberè potest destruere, seu de libertate principalis Auctoris, ut explicat Suarez, non verò de libertate indifferentiæ ad utrumque, sive ad bene, vel malè operandum, de qua loquimur. Alia verò intelligenda sunt de libertate à servitute peccati, vel à miseriâ, qualem libertatem habuit primus homo in Paradiso, quæ non remanet in nobis post peccatum; nunquam autem loquuntur SS. PP. de libertate indifferentiæ, cum dicunt non esse in nobis libertatem ad bene operandum. Hanc distinctionem notavit optimè Augustinus *lib. 1. contra duas Epistolas Pelagianorum c. 2.* ubi hæc habet: *Quis nostrum dicat, quòd primi hominis peccato perierit liberum arbitrium de humano genere? Libertas quidem perit per peccatum, sed ea, qua in Paradiso fuit, habendi plenam cum immortalitate Justitiam. Nam liberum arbitrium usque adeo in peccatore non perit, ut per illud peccent maxime omnes, qui cum delectatione peccant.* Hæc ille. Unde Libertas indifferentiæ ad peccandum, vel non peccandum manet in nobis, ideòque alii sunt majores peccatores, quàm alii.

Objic. 2. Deus ab æterno præscit, quid nos simus facturi; ergo cum nos non possimus 481. eam scientiam reddere falsam, non habemus libertatem ad non faciendum id, quod DEUS prævidit. Hoc argumentum tetigere olim Aristoteles, & Tullius, qui non valentes utramque veritatem conciliare, judicaverunt fatius esse dicere, non esse liberos, quàm Deum præscire futura. Unde ne negarent nostram libertatem, negaverunt Deo hujusmodi præscientiam, immeritò tamen; veritas enim veritati non opponitur, neque neganda est una, ut asseratur alia. Quinimò hæc utraque veritas facillimo negotio componitur, si principia hucusque à nobis stabilita recolantur, ex quibus Resp. dist. ant. Præscit Deus præscientia subsequente actus nostros liberos conc. antecedente prioritate naturæ neg. ant. & conseq. Quia præscientia Dei de nostris actibus liberis licet sit ab æterno, ita illos subsequitur, ut hæc sit vera propositio: Ideo DEUS præscit me contenturum; quia ego consentio. Nec valet à priori è converso: Ideo ego consentio, quia DEUS præscit.

Quare